Vasárnap. 7. Szám. Januárius 23-kán, 1859.

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnetni minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasitandók.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért közzététetnek; folytonos hirdetésektől illő pct elengedtetik. Mindenik hirdetésre 30 ujkr bélyegdij előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiok sat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS : A Szentegyházutczában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

(NEGYEDIK ÉVI FOLYAM.)

KIADO-HIVATAL : A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

A LÉLEK NYUGODTSÁGA AZ IDŐK HULLÁMZÁSAI KÖZT.

Ez már a második ujév ez évtizedben, mely háborus idők hirével köszöntött be. *Hirlapirókra* nézve valóban szerencsés véletlen! Mit ők két kézzel is ragadtak meg s-csaknem kivétel nélkül fel is használtak. Azért-e, mivel a háborutól föltétlenül jót várnak a népekre nézve — mely föltevésből a közelebbi *keleti* hadjárat ugyan kiábrándithatta — vagy azért, mivel előfizetőik szaporodásából rájok nézve mindenesetre jó származik? — elhatározni nem akarom. Lehet még egy harmadik s tán helyeslésre legméltóbb indoka ennek, az t. i. hogy mozgalmas időkben mindig némi hullámzásba jő a népek életének különben csöndes tengere, ez megmozgatja a politikai levegőt, felrázza az alvó kedélyeket, felébreszti s életfrisseségben tartja a népszellemet, mi legroszszabb esetben is azt a jót eredményezi, hogy a lég megtisztul, a tespedést az életerők nagyobb tevékenysége váltja fel, söt gyakran a kor szelleme is ez által uj irányt vesz.

Legyen bár melyik, vagy legyen mindez együtt oka a hirlapirók e háboruhiren való mohó kapkodásának, természetesnek találom, s nem látok tényleges roszszat benne, söt kivált azok eljárását, kiket e csiklándos kérdések óvatos fejtegetésében az utóbbi tekintetek vezetnek, hasznosnak vélem.

Másképp áll a dolog a magán személyre, az olvasóra nézve. Amazoknak kötelessége az irás, lapjoknak az események gyors közlése s érdekébresztő fejtegetés általi élénkitése, *kapóssá tétele*, *az olvasó tájékozása* s élvezetnyujtás. De az egyénnek, kinek ama lapok csaknem egyedüli tanácsadói és társalgó barátai, békés és zavaros időkben egyiránt fontos kötelességei vannak maga, családja, a nemzet, a közügyek és közhaza irányában, melyeket teljesitenie kell, melyek felfüggesztést vagy halasztást nem szenvednek, melyeknek kiismerése és teljesitése mozgalmas időkben sokkal nehezebb, mint máskor. De mindenekfelett a l é l e k n e k n y u g o d t s á g a s a dolgok mélyére tekintése szükséges.

A legegyszerűbb tárgynál, ha annak mivoltát már a külalak határozottan ki nem mutatja, szükséges annak nyugodt megfontolása, minden oldalról megtekintése, különben egyoldalu lesz felfogásunk, félszeg itéletünk. Hát fontos közérdekü ügyekben s oly időkben, midőn az események ugy szólván maguktól szövődnek s mint a hegyről leomló hógomolyag, önterhüktől növekednek? Ilyenkor van ám tágas szerepköre a lélek nyugalmas dologmegfontolásának! A ki egyszerü látásra, az első benyomás után, elegendő adattal nem birva, hirtelen itél és határoz, többnyire csalódik s tévútra visz másokat is.

A mi házunkban történik, a mit községünk kebelében látunk, söt a közélet némely mozzanatait is megitélhetjük; de hogy véleményünk alapos legyen, helyes szempontból kell néznünk, a viszonyok ismeretével birnunk, söt elménknek is elfogulatlannak kell lenni. Hát még oly dolgokban hogyan itélhetünk alaposan, melyeknek rugóit voltaképen nem ismerjük, oly kérdésben, melynek helyzetünknél fogva álampolitikai szinvonalán alól állunk, oly előzmények és adatok nyomán, melyek őszintesége és valósága felől oly kevés kezességünk van, mint czélban levő eredményei felől a jövőbe belátásunk? A hegyen álló láthatja, mi a völgyben megy véghez, de a völgy lakosa nem, a mi a hegyek tetején van. A kik a nagy események kulcsait birják, tudhatják a jövő titokszekrényének tartalmát, de a körülállók, anynyival inkább a távolról nézők ritkán. A hozzávetés nem a megtalált való, a hir még nem bizonyos tény, a gyanitás nem tudás, a politikai események induló-pontjától a bevégzett tény határáig nagy tér- és időtávolság van, mit okoskodás és következtetés betölt ugyan — s ez vajmi jól esik az ujságon kapkodó léleknek — de annak bekövetkezéseért jót állani a legmerészebb hirlap-jós sem képes.

Nekünk ezt jól fontolóra kell vennünk, mert mi heves képzelődésü nép vagyunk. Lehetnek olyak, kik egy jelentéktelen esetkéből hosszu és nagy események lánczolatát állitják össze, egy felkapott hirre képesek egész jövőjüket épitni, egy véletlenül vagy tán politikai számitásból kiejtett szóhoz hitök s reményök horgonyát kapcsolják, elveikben meginganak, mérsékeltségök elhagyja, s mig ők fennlebegnek hiu álmak és képzelgések tartományaiban, addig lábaik alól elsiklik a meglevő föld — emberre nézve ez egyedül bizonyos álláspont, — gondolkozásmódjukban hiányzani fog a való — ez egyedül szilárd szellemi alap, — hiányzani a léleknyugalom, s igy lehetlenné lesz az elmének mélyebbreható munkássága.

Nincs abban semmi nagy baj, ha az idő csöndes folyamában olykor hullámokat vernek fel az események. A kormányosok vigyáznak arra, hogy a hajó a felzaklatott habok között tetemes rombolások nélkül haladjon át; de abban aztán felette nagy van, hogy ha éretlenség vagy túlhajtás oknélküli áldozatokat vet a hullámok közé, mi azonnal megvan, mihelyt akár a jelent elhanyagoljuk, akár a hullámgyürük tovább terjesztése vagy lecsilapitása ügyébe hivatlanokat avatkoztat a túlságos felhevülés.

A ki azt akarná eszközölni, hogy a készülőben levőnek látszó európai események a népeket s ezek között a mi nemzetünket is ne érdekeljék, nem mást és nem kevesebbet tenne, mint a ki mellével akarná felfogni észak zúgó fergetegét, vagy mint a ki — Nagy Pál szavaként — gyürüjével akarná feltartóztatni a Duna folyamát. Söt ez nem is lenne jó. Nagy érdekek harcza nagy eseményeket idéz elő. Ilyenkor a bármily távolról érdeklett népeknek ugy szólván egész lelki valójuk jótékony rázkodásba jő: felvillannak sok elveszettnek hitt eszmék, megujulnak számos kihamvadt remények, elétör a népek kebeléből nem egy elfojtott sohaj, egészen idegen tartományok népei adnak hangot az itt-ott megsértett vagy elnyomott jogoknak... Azonban mind ennek eredménye egy kis diplomatiai perpatvar, néhány ide-oda való seregmozgatás, egy pár ezer ágyu- és puskalövés s a dolognak vége, a népek kiforrták magukat, a csend és béke, a közszabadságnak hol javára, hol kárára, ismét helyre áll.

Hadd érdeklődjenek tehát az események által az emberek — én ebben veszélyt nem látok; de abban igenis latnék, ha a háboruhireknek inkább önérdekből, mint a népek javának őszinte ohajtása szempontjából való túlságos kizsákmányolása által a gyönge elmék félrevezettetnének, a kishitüek megfélemlittetnének, s mindenekfelett a jelen iránti tartozások és polgári kötelességek elhanyagoltatnának. Sajnálatos dolog lenne, ha nálunk ily jelenségek mutatkoznának. Legyen a mi népünk magatartása ezután is az a férfias és nemes magatartás, melyet neki jog- és erőérzete s komoly jelleme ad, s melynél neki ez időkben semmi nagyobb dicsőségére és javára nem válhatik!

Ezért mondám feljebb és ismétlem itt, hogy mozgalmas időkben, milyen a mostani is, mindenekfelett szükséges a l é l e k n y u g o d t s á g, mely képessé teszi az embert arra, hogy a dolgokat higgadtan s valódi mivoltukban fogja fel, az eseményeket fontosságuk igaz mértékére szállitsa. A mint azt egyátalában nem tehetjük, hogy az európai események ne érdekeljenek, ugy azt se képzeljük, mintha nekünk e mozgalmas

TÖREDÉKEK
GYÖNGYÖSI JÁNOS ÉLETÉHEZ.
(szül. 1741. † 1818.)

(Folytatás.)

1781. dec. 28-kán, Bacz István ó-tordai ref. lelkész nevenapjára verset ir, mely nem anynyira költöi belbecse, mint következményeiért figyelemre méltó; ebben igy szól :

Az aranyos parton két várost ismerek :
Összeölelkezett két nemes testvérek.
I s t v á n az egyikben az ige sáfára,
A másikban J á n o s tart gondot nyájára....
... István, a mely népnek buzgón prédikálott,
Annak dühös mérge rajta boszut állott....
Efesus a Jánost különben fogadta,
Szivét, kezét, lábát neki kölcsön adta.
... Irigyled-e szentül kedves nyugodalmam?
Hidd el nincs is nekem nyájam közt unalmam.... [1])

A Gyöngyösire büszke uj-tordai hivek e költeményből alkalmat vevének forró szeretetök- s tiszteletöket kimutatni. Egy ház áll maiglan az uj-tordai piacz éjszaki során, mely izlésteljes alakjával a piacznak csaknem kizárólagos disze. E ház akkor az uj-tordai egyházé vala. Ezt adták Gyöngyösinek egyszerü költeményiért, melyen mintha még most is a költő szelleme lebegne.

1785. febr. 2-kán Harsányi József, kir. kamarai hivatalnok, Szebenből levelet intéz Gyöngyösihez; a levél elejére sirboltot s koporsókövet fest, s oda temetve lenni irja Gyöngyösit, hogy a Hora világ szomoru napjai megzengésére serkentse, — e levélre Gyöngyösi hosszason felel, s többek közt mondja :

... Mért aluszom, kérded...?
Igy panaszolsz : H a z a s i r, s G y ö n g y ö s i j o b b j a n e m i r;
Most van idő, hogy már serkenjen az elme föl, és bár
A nemes égedelem mestere volna velem.

S hogy muzsája e tárgyban mégis hallgatott, saját szava mentse :

Mely sok ez országos gyászban ma se tiszta világos!
Nagy szövevény! nehezen járhat az ember ezen. [1])

1786-ban súlyos betegség látogatja, anynyira elgyengült, hogy lelkészi kötelességeit nem végezheti. Évekig hordozá e nehéz sujtolás nyomát, — mégis e kinos pillanatokban is irt. Teste megtört, de szelleme égiekkel társalkodott : kedélye megtartá játszi könnyüségét. S gr. Eszterházi Ferencz udvari főkanczellár h a l h a t a t l a n á l l ó k é p e (1796.) melyet a „Hirmondó is közölt. „Gr. T o r o c z k a i P á l t i s z t e l e t é r e (1786.) b. Naláczi Józsefhez. (1786.) B e t e g s z i v e k e t m e g g y ó g y i t ó A g n o d i c e, dr. Szöcs Andrásnak, (1786-ban.) H o m l o k v e r s e k a m a g y a r k u r i r t i s z t e l e t é r e (1786.) K o l o z s v á r i P o l l i o, Szathmári P. Zsigmondnak (1787.) M á r s s a l b a r á t k o z ó V e n u s, Gulácsi Gábornak (1787.) czimü költeményei, melyek betegsége ideje alatt kelnek, a bennök röpkedő eleven képzelem, vidám hangulat által szembeszökő ellentétet képeznek a költő kinos testi szenvedésivel. Csak 1789-ben üdült annyira, hogy aztán ez év husvétjában szószékre léphetett. [2])

A „M. kurir“ Bécsben ez alatt futotta pályáját, Szacsvai Sándor genialis hazánkfia szerkesztése mellett, s hozta Gyöngyösi verseit. A Kurir tekintélyes szerkesztője, s költönk között baráti viszony fejle ki, s mikor Szacsvai Sándor Bécsből talányos hirtelen távozta után, 1790. máj. 18-kán Kolozsvártt, Szathmári P. Juliát elvette, Gyöngyösi barátsága jeléül a menyegzőre verset irt :

E tisztelettel vegyült kölcsönös barátság szülé, hogy Szacsvai S. Gyöngyösi verseit, — mint előbeszédében irja — minden maga haszna keresése nélkül, csupán hozzá hajló szives indulatja bizonyságaul, még azon évben kiadta, ily czimmel: Gyöngyösi Jánosnak magyar versei, melyeket különb-különbféle alkalmatosságokra készitett; mostan pedig egybeszedvén közönségessé tett, és a maga költségén kibocsátotta Szacsvai Sándor. Bécsben nyomtattatott a „Magyar kurir“ betüivel 1790. 8-adrét, 343 lap. A jó vastag kötet tele distichon, sapphoi, négy és két sorban rimelő versekkel, melyeket széles ismeretre mutató jegyzetek kisérnek Gyöngyösitől. Kár, hogy 1765-ön elöli versek nincsenek benne.

E kötet Erdély s Magyarhonban akkora kelendőségnek örvendett, hogy pár év alatt minden példány elfogyott.

A halomra gyülő unszoló levelek Gyöngyösit költeményei ujabb kiadására birták. E kiadást Kilián testvérek Pesten, vállalták magukra; s ujra megjelent ily czimmel : Gyöngyösi János magyar versei, melyeket különbféle alkalmatosságokra készitett, s végre egybe is szedett. Első darab, melyhez az első kiadáskori versek most megjobbitva, ujonnan kiadattak, és többekkel is hátul megbővittettek. Pesten, találtatik Kilián testvér könyvárusoknál 1802. 8-ad rétben 498. lap. Ezt mindjárt a rákövetkező évben egy másik kötet követte, ily czim alatt : „Gyöngyösi János magyar verseinek második darabja stb. Pesten, találtatik Kilián testvér könyvárusoknál 1803.“ 8-ad rét. 274 lap.

Eleinte ő is a régi divatu, tizenkét tagot négy sorból álló, s mind a négy sor végén rimelő versformában irt, — de füle nem szerette. Azon meggyőződésre jött, hogy a zengzetes magyar nyelvben több mérték s változatosb rim szükséges a versalakhoz. S habár fölfedezménye mellett ő előtte is sokan elhajóztak, az uj föld elhiresztelése, az első irtvány az ő érdeme.... A görög s romai versformák nagyobb gyakorlatba hozatalával akarta a metrumot verseinkben meghonositni, de tudta, hogy — mint versei 1790-ki kiadása előbeszédében irja — „a szépnem egyfelől még szokatlan a régi görög és romai verseknek formáihoz; másfelől pedig hozzá szokott egyedül csak a közönséges magyar versekben levő rendeknek öszhangzó végződéseihez, s irtózik a deák formákra szabott magyar versektől; mert azokban az egyenlő hangra végződést nem találja.“ Ő tehát, hogy a gördülékeny classikai versformát megkedveltesse, distichonainak rimet adott, s a magyarban addig kevéssé ismert leonicus versforma neki minden nehézsége daczára sikerült; „versein — Kazinczyként — a könnyü ömlést nagy igazságtalanság nélkül nem lehet nem irigyleni, nem csodálni;“ [1]) bár nem tagadhatni, hogy a rimkeresés gyakran csak a fül költőjévé sülyesztette. Pályatársai mint egy Rádai, gr. Teleki József, Péczeli, Virág, nem tekintve szép czélját, egyedül a leonistát látták benne s homályossággal vádolák s mindenkép oda müködtek, hogy szép tehetségét más utra téritsék, Gyöngyösi önérzetében is szerényen felelt : k i t u d j a, h á t h a e z a k ü l ö n b ö z ő i z é r z é s s z o l g á l n i f o g j ö v e n d ő b e n a m a g y a r v e r s s z e r z é s n e k n a g y o b b t ö k é l e t e s s é g é r e. É n r e m é l e m.“

(Folytatjuk.)

[1]) Gyöngyösi versei 1790 81. l.

[1]) Gyöngyösi versei Bécs, 1790. 83. l.
[2]) Gyöngyösi, életére vonatkozó sajátszerü jegyzeteiből. L. az uj-tordai ref. ekklezsia levéltárában.

[1]) Kazinczy, Erdélyi levelek. F.-m.-orsz. Minerva 1831. 562. l.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

időkben más kötelességeink volnának, mint a mik voltak eddigelő. Sőt inkább az ujjongás azok lejtelésége iránt gyujtón bennünk uj tűz, álljon ki egész gőzzel az szabs s dolga után, teljesítve kötelességét szabadja, hona, nemzete iránt, ápolja magán és egyesületi s más közügyeit buzgósággal, a jelenben éljen a jelennek, tekintve a jövőt is, s használva annak ott a hol lehet, — álmakért a lábai alatti biztos földet fel ne áldozza, s az események hullámai közöttő őrizze meg lelke nyugodtságát.

Gróf Mikó Imre.

Ujdonságok.

— (Necrolog). Losonczi báró Bánfi Albert maga, neje gr. Eszterházi Agnes, testvérei Szalbek Jakabné b. Bánfi Polixena és b. Bánfi Kata, ugy szintén cs. k. altábornagy b. Blomberg Frigyes hitvese b. Scharlach Johanna e minden rokonok nevében jelenti, hogy kedves szeretett nagybátyjuk s illetőleg rokonuk losonczi báró Bánfi Ádám egykoron Kolozsmegye főispánja, mindvégig a kolozs-kalotai evan. ref. egyházmegye főgondnoka, folyó hó 18-kán 8 órakor csendesen elszenderült.

Kialszik a mécs, midőn róla az olaj lefogyott: losmacsnan tartó öregséginyugulés vetett végett a 83 évre terjedt életnek. Hajlása olyan volt, mint ezelőtt: szálban, csendes. O ő tett és munkát a maga idejében: midőn pedig a kor szava nyugalomra intő, a világ zajától félrevonulva a természet kebelén és rokonai, barátai körében, megérlelmetlt szeretet- és tisztelettel körjezve, tolldóle dőlve alkonyat. Az ő napja már leáldozott! Benne nemcsak családjának, hanem az egész haza aristokratiájának Nestora dőlt ki.

Nyugodjék csendesen!

Hult telemel folyó hó 21-kén d. u. 4 órakor saját kerti házától, rövid ima után, fognak belső-kőzpontza végéig kisértetni, s innen a valószuti czaládi sirboltban leendő elhelyezés végett utánfuttatni.

— Házi zenekónunk f. hó 16-kán ismét elvezetdus előadásai mulattatá szép közönségét. Szinpadunk egykori kedvencze, Szerdahelyi Nelli asszi. oly elragadóan énekelt, hogy a közönség tapszajpor közben szakadatlanul hallatá: szakadatlanul a szép dalolóra. Ferenczi Izabella k. a Sofinus ur hasonlóan kedvesen dalova nóvelek az elemenyt. M. ur meltánylast erdemlő szép szándékkal szavalt, szokatlan szép szavakat és szép juk tolmácsolni, midőn kimondjuk, hogy szavalat-tárgyul inkább kedélyderítő vagy cselekvényes rövid költeménynt lenne czélszerű valaszlani. A közlelebbi alkalommal elmaradt vagy nagyon ment került el, benne szép remenyű fiatal tehetség lőn bemutatva. A zenerendre megint semmi figyelem. A hegedűszólóban Mátéfi ur az ki hezzadó fiatal ember kellő hallani: szakadatlan az egész elmaradt. Mind a mellett zenekónunk ellenk működése megérdemli a pártolást, a melyben részesul.

— Az első magyar állatíró és biztositó társaság, f. hó 10-kén rendkivüli közgyülést tartott, az életbiztosítás tárgyában. A gyülést elnök Lónyai Menyhért nyitotta meg, pár vonással felemlítvén, hogy a magyar biztosító társaság levén, idő alatt mily roppant pártolásban részesult, a folkeltett verseny által mennyire olcsóvá tette a biztosítás díját, s ezáltal a közjólét fejlesztésre mily hatalmas lökést tőn. Tizennyolcz fő-ügynökeinek van, és szerveyei mind elkészültek. Biztosítási díj ban 1,200,000 frtot vett be, mig szenvedett kára körül-belül 400,000 frtra rug. Az életbiztosítás tárgyalás alá vétetvén, megkezdődött megállapitatlott. Hatásosan kiterjed a biztosítás e nemre minden ágára. S a többi intézet élet-biztosításával annyiban különbözik, hogy a magyar életbiztosító társaság irányában az ez intézettől kihocsátott kötvény a biztosítottnak ongyülösége esetében is érvényes marad, ha az ongyülösnág a kibocsátott kötvény keletkezése napjától számított 3 év multva történik.

* * A polgári társalkodó ez évi farsangi idő szak alatt három zárt körü ünczvigalmat tőn dezend türmelem, a m. febr. 12. 19. és 26-án. A jegyek szárma 250-re tételett. Mindegyik estjeiben a Pongrácz testvérek ismert zenekara működend. Belépti dij 1 frt 5 ug kr.

— Egy mesés Pesztű vaí level után értesíthetjük azokat, kik Dózsa D. „Kornizs Ilona" czimü regénye után gyakran tudakozódtak nálunk, miszerint a czimzett regény huzamos vizsgálat alatt állott, most azonban felszabadult s a napokban czett fog kiküldni a hazai könyvkereskedésekbe.

— Tehetséges szinészünk Komároma László szépre, a jövő szombaton jutalom játékul fog adatni: „Sevilla borbélyt" A régiészet szeretett ifju művész irányában ugy hiszszük, a közönség meg nem tagadja részvétét.

— Ő cs. kir. Apostoli Felsége méltóztatott Telek Gusztáv grófot a 42-ik huszár ezredben főhadnagynak, s ő k. k. kamarassá kinevezni.

— Paulikovics Lajos Pesten előfizetést hirdet „Nefelejtsek a történelem mezejéről" czim alatt, beszélyeire, mely 25—28 nyomott ivre menend, s előfizetési ára 1 D 20 kr pengőben. Február végen hagyandja el a sajtot.

— Császár-Album: viribus unitis" czim alatt a hirlapok tudósitása szerint egy pompás album állitatott ki Bécsben, melynek tartalmát 244 imperial nagy ivre van elosztva, a birodalom minden nyelvén irott kötteménynek töltik be; a kiállitást a legfényesebbnek mondják. A magyarok részét Ilab István, Szujnaszki, Császár F. Mey F. és Vasvári Pál kolozsvári kegyes rendi tanár urak irtak ezen albumba.

— A „C. L." szerint a Dunagőzhajó-társaságot nevezetes verseny fenyegeti, u. m. egy francia társaság, mely Pest és Galacz közt fog járnai, egy francia-moldva-oláh-osztrák-magyar angol társaság és egy Konstantinápolyban alakult társulat, melynek részvényi tőkéje 90,000 font sterling.

— Ezeréban laki hazánkfia Ország Antal egy tollrajzi albumra tőt volt előfizetési hirdetést, a kézeléssel megbukott s odább allott Friebesz István bécsi megy, a ki a felszedett előfizetést Országhoz! nem küldé, mind a mellett igy kijátszott hazánkfia ellen a szétosztvetett nevenek becsuleteért, hogy ingyen is az előfizetőket kielegitse. A generositás bánosult kellett fel. A gerendi olvasó-egylet a Sz. K. ban bejelenté, hogy az Ország hogy kivül esett kárt elviseli s az előfizetést megujtja. A pesti előfizetők hasonlóan cselekszenek. Ilyen a magyar ember, azért becsüli azt az egész világ.

— A „Szemlélő-czikkben" olvassuk, mikep a derék Torma K. illal lőssvén tele jutalmat, a szamosujvári varujtás s a Csicsóvár romjairól, az itteni conservator altal az épitészeti emlékek fenntartásara alakitott központi bizottmány értesüvén, azokat az ország szépszerű tartósagi ügyelmét felhivia. Az ilosvai eddigi eredményekről lapunk is emlékezett, ott Torma Karoly ur altal a „Lőrginc" római telep katonai laktanyaja s kozfürdői ujra felfedve van, a mint értesultunk, ásatásait folytatni szándékozik.

— A „Torvényszéki csarnok" czim alatt egy hetekinkint kétszer fel-fel iven megjelenő szaklap indult meg, a jelcs torvénytudó Szabó Istvan szerkesztésében. Ez a szaklap illusztrása czimos s tartalma vélés, belőle nemcsak a szakemberek, de minden polgár okulast szerezhet a torvényszéki kérdésekben. A lap előszeresi ára félévre 3 ft, évnegyedre 1 ft 70 kr austriai értékben.

— A „Religio"-ban Nagy-Becskerekről azon tudósitást olvassuk, mikep ott a multévi karácsony napjaban egy ujonnan felállitott erkölcsi iskolás gyermeknek, felolták, oszpély, mellenyek s tankonyvekkel megajándokozása kőzt innepeltett meg. Az ajándokokat kijelolt urhölgyek osztogatták s a papok dicsőitő beszédek a kioszto urnők áldozatain kivül, a megyei főnok, a főskolai tanitói kar s más joltevők adomanyaibol gyultek ösze. — Ugyanezen hap a Pays" tudósitása szerint elénk ereszti azon remületes előzőszt, melynek Cochinchinaban a hittérítő papok s szerzetesek kivagynak teve. A déli tartomanyokban hihetetlen a keresztyének elcsuggedése, a papok elszigetelt magyarázatai a keresztyének mondanak, s meg a keresztyének haban se lelhetnek menedket, holott mintegy 140,000 keresztyén lakja e tartomanyt, hol azonban falukon sokhelyt a vallás gyakorlata mar fel van fogatva, s a papok elszigetelt szerzetesek emlekeni a pogany templomok, pagodak sat.

— Berlinben az evangelikus és katholikus egyházak mellett meg következő egyházközösegek a vallasi társulatok letesnek: 1) az evangelikus-lutheri hitvallás, 2) ota mely egyházközösegy erkolcsi szemely jogaival allamilag elismerve. Van egy saját temploma mintegy 1900 lélekkel. 2) Az evang. cseh-morva atyafiak közösége. A multszázad harmadik felében Berlinbe bevándorolt cseh es morvaiokol 1744 lélek közösége alakulva. Testvéri jogokkal bir saját egyházi vagyonnak önálló igazgatása végett, vagyon egy saját imahaza, s jelenleg 264 lélekszámlál. 3) A katholik 1827-ben alakulva Berlinben egy imahazat birnak testuleti jogok nélkul, mintegy 350 taggal. 4) Az apostoli vagy irvingi-közösegy. Angolok altal alapitva ott 18-ban, nem bir testuleti jogokkal s mintegy 100 lélekszámlál. Az apostoli hitvallasu keresztyén-katholikus község. 1845-ben lőn alapitva, nem bir testuleti jogokkal, s közgyülesei meg 1852-ben megszüntette alakinas helyiség hiányabol. Tagjai szama jelenleg mintegy 500-ra emelve. A lipcsei hitvallasu keresztyén-katholikus község. 1845-ben lőn alapitva s tagjai szama jelenleg 3000-en feljutnak. Van egy sajat imahaza, s a szabadsagi levelben van biztositva. 7) A zsidó közösg. Jelenleg körülbelül 12,700 lélekszámlál, a reformátusokkal együtt, a kik külön zsidó vallasi tarsulatta alakultak. Megjegyzendő meg, hogy a franczia egyházközösegy most mintegy 5200 tagokkal, 12 jeszen templomban s egy kórhaza imahazban gyül ösze, s het lelkésze van. Az anglikanus egyhaz tagjai szamara egy imahaz van alliiva a Monbijou-kastélyban; a görögkatholikusok imahaza az orosz követségi palotban van. A Berlinben levő mennontták, a kik levesen vannak, nem egyesültek külön társulatta s azért nem is tartanak közös istentiszteti gyakorlatokat.

— A szőlőbetegség ellen, a mely a multévben Európa tőbb tartomanyaban jelentkezett, a kenkő tartalott sikerre vezegernek, a mely azonban igen kulsőleg szás: mint a szőlőrubel gazdasagi-egyletnel Schwarz lelkész, ha nem eppen a puskaport, de egy annal sokkal hatamosabban előallitaló port talalt fel es kisérlett meg azzal a szőlőbetegseg ellen, ős ez: az üti por, melylyel a szőlőtőke beleg részei behintnek, s a mütet minden eső utan, mely a port lemosna — ismételtetik.

— A „Schlesische Ztg" szerint „Wanderer," miszerint az emlitt évben a pesti allatgyógyintezéhez 112 ebdühös kutya adatott át, melyek köztt 12 a veszettség ellen inocultetett, 8-on az ebdühi kitor, a más 92 idegzetes ingerlekenysegok s az emberek ellen dühöt altal tanitek. A 8 veszettségi eset tárgyaltatott az intézetben, de az allatok három nap alatt elpusztultak. Benne a veszettseg egy kitort, hogy egymást szaggattak s a vizet ugyan megtaradt a vizen, s ebeb ebdüh. Emberek közöll a mennyiben a hivatalos tudósitokbol tudhatni, 124-en kaptak veszett ebmarest, 45 ferfi, 44 gyermek; 35 nő, 20 vesztett 23 embert kisérlenek-nagyobb mertekben megsebzett, s eddigelé ebdühben hét egyen halt el. Im egy ujabb s elég szomorito adat, mennyire szükséges volna, hogy kivált a nagy városokban minden rendü és rangu embereknek arra szorittassanak, hogy ebeiket szigorú sárral lassák el, legyen az vizsla, kopóöleb, s legyen az bár oly tek mélyekre, kikkel most kivolt a polgari rendőrség nem mereszelket torzsalodni.

— III-dik Napoleon, a mostani francia czár, 1830-ban az amerikai Egyesült-allamokban tartózkodván egy alkalommal egy ezer dollaros fogadás következtében New-Yorkban 140 perczz alatt 8 mérföldnyi tert volt gyalog megfutandó. 1830 jun. 6-án délután egy nyilvaros kerben nagyszámu közönség jelenlétében borzsa is fogott mertszer vallalta kivitelthez. Pontban délután 5 órakor kezdetnek meg a futási ugy 820 labnyi körben; mindössze e kőrt 115-szór, s még 720 labnyi tért volt bejarandó, a kitüzött határidő alatt, hogy a fogadást el ne veszitse. Előszőr is egy lovnyi utat vegyed be, s azután hozzálatott a 115 kőrfutás torvényszerű. Oltevekienczser diesőségesen be is végezte, ez utat miadig ugyanazon idő alatt, de a halvanodinkat mint elkésett, mire kornyezete aggodalommal jelentette hogy a mérföldnyi tert volt gyalog megfutandó. Ez azonban az indulatnyi makacsul visszautasitván, futtast folytatta, de mindig jobban elkésett, s mintan a kőrt napban öszször megkrutte, annyira szomorodott meg, hogy kizovaytte öszszegrogyik, ha barátai karjaikkal fel nem fogják. Teljesen kimerülve, s majd egészen eszméletnélkül tétek haza, hol ötöd napig ágyban feküdhetett kétszt agyban. Az altala megfutott tér 80 lab jaban 10½ mérföldet tett, s ez utat 97 perczz alatt végezte. Ki gondolta volna sikor, hogy e gyorsfutó ős-atyja Oroszorszag czesszar lesz!

— Az angol királyné utolsó szülése alkalmával, vett-e magyszk chloroformot vagy sem? E kérdéssel bibelődtek sokáig Londonnak ugy orvosi, mint más szakjai. A chloroform beszivása altal az ember öntudatlan allapotba jut, s nem érzi, ha keresztül fürészelik is, s csak fokcsudásakor latja, hogy el-e még vagy meghalt? Snow ur, a királyné egyik orvosnak egy orvosi czikkben ezen kérdésre válaszolt szörfö. Dr. Snow ur azóta a királyném kivül sok más delnőn hajtá végre e mütétet szerencsés sikerrel. A London most divatba jőtt, hogy a nők chloroformot szivnak be a szülésnél, s valósgos őrjöjdun — s a siker kedvezőnek mondatik.

— Közelebbi napjo rovatunkban, az austriai összes fő mennyiség, s termés kiszámitásban, hiányzon kijegyezve 1,053,0000 hold kert, e helyett 14,053,000. — S nagyan emelt jövedelem kiszamitosa 184 millio, e helyett: 181 millió és hatvanezer.

Nemzeti szinház — Január 19-kén e szampacon szőlőtőke adatott „Falusiak" vigjáék Szigeti Józsefőtt. Ezen munek jó iránya, s a plastikai kivitelre jól alkalmazott helyzetei elfelejtetik nemely lelektani és gyakorlati hibákat, melyek azon jellemzetben fölfogásban. Ha nem fogadott a mi közönségunk ekkora telszeszi egy müvet, s igen sokan elnöyt adtak ennek Szigligeti „Benn az ernyő"-je felett. A mit azonban mi nem osztunk, mind a mellett, hogy a „falusiak" alapszenjét, a müskinai allutanosbnak, s magasztosabbnak tartjuk Szathmárné (Ovarine), Eichner Ludmilla (Irma) szépen játszták Boér (Ovár), Bihari (Holmai), Komáromi (gr. Erdei) szerepeken működtek.

Január 20-kán „Nabucco" jól sikerült előadassal.

Levelezés.

Algyógy, 10-dik január 1859. A legosztis lérhezosa tekintetéből, az algyógyi birtokos urak kérést adtak az illető torvényszékek s most vrjak az eredményt. A folvlágosítás szükségyet pártoló egyének, a lagosistát minden perczben letelesitt szeretnék, de minthogy ők nem birhják a hatar ket harmarészét, a lakónéptől, sa torvényszék erclyességétől függ a lagosítás letesítése. Mig a magas kormány a tagosítás letesítésére a lőzmőjét ajánlja bizza: addig nincs reménym a tagosításnak.

Örömmel vettük azon hirt, hogy Szászvárosban egy fő-k gazdasagi egylet alakulandó; van remélhetőnk, hogy a kik a baladó pártoljak, csatlakozni fognak az alakulandó fő-k gazdasagi-egylethez. *)

Az algyógyi kerültben Bulbuk nevezetű helységben egy parasztlegény belé szeretett egy falujabeli parasztleányba, a mintan a leany szivét megnyerte, szülőitő nőlul kerte; de szemszélességre tagadó választ nyert. s az elkeszerédt szerelmes oldalt ugyan lőgban ezelőtt pár hetekel a leany atyjai megölte; s miatan oly borzasztó merényt követett el, mert szokott meg hajszál, hanem hidegvérrel elvárta mig elfogták, s a torvényszék előtt mindent ugy mint tőrtent b-vallott; s most a börtonben várja jutalmát.

*) Mág nem nevezhetni fő-k-egyletnek.

Szerk.

A jun. 12-ki „Wiener Zeitung" nem hivatalos részben s-mit egy czikket hoz azon czapatmozgásokról, melyek a magyar-osztrák-osztriai birodalom különböző pontjaira eszközöltetnek; a czikk igy hangzik:

„Nem kicsinyes azon politikai okokra, melyek ama seregkülöndöz-ésre vezetnek, s azapán egy tenyt akarunk kiemelni; mely katonai s politi-ugyi szempontból jelenlékenynek látszik lenni a császári sereg s az austriai vedszerkezet jeni alliance-ban levő szerepére.

A lőczél, melyet valamely sereg szerkezete folyvást szem előtt tart, mindig az marad, hogy az a legrövidebb idő alatt folhasználhatassek oth, hol azt szükség akarata kivánja.

A császári sereg hadszerkezetének ugy-e nincs-e nincs-e nincs

Külföld.

Francziaország. — Jeromos cs. föherczeg már a szerencsekivánatokat is fogadta fiának azon viszonyához, mely a Bonaparte-házat Európa legősibb uralkodói házaival összeköti. A Savoya-Carignan család mint tudjuk sok európai fejedelmi-családdal s a Habsburg-házzal is közel rokonságban van, a minthogy Klotild herczeghölgy maga egy ausztriai föherczegnőnek a leánya. Mint mondják karcsu magas szál, szellem s kellemdus hölgy, bár nem mondható szépnek. E házassági frigy politikai jelentőssége mi.denesetre tul terjed az illető családi körök határán, s igaza lehet egy belga lapnak, melynek megjegyzése szerint e házasság által Francziaország és Piemont között oly viszony képződik, a melyet többé nem csupa szövetségnek, hanem egyenesen solidaritásnak – érdekegységnek kell nevezni — s Párisban is szájról-szájra jár Thiersnek egy elmés ötlete, miszerint az „nem házassági összeköttetés, hanem véd- és daczszövetség." E házassági hir a börzére föleg azért tett nagyobb hatást, mert azt hiszik, hogy a szárd király e házasságba csak azután egyezett, miután megfelelő viszonszolgálatról biztositva lön.

Napoleon hg egyébiránt ismeretes párisi közlönye a „La Presse" által derekasan törette az utat, hogy lelkesült fogadtatást biztositson magának Piemontban. A jelen viszonyok között, Napoleon császár ujévi beszéde után s a jelenleg Italiábaa uralgó hangulat mellett, a hercz g turini utazása már magában is ország-világot felriasztható esemény; mennyivel inkább, ha egy ily utazást oly fejtegetések előznek meg, mint a nevezett lapban napról-napra megjelennek, a melynek a szárd király jöjendőbeli vejéhez való állása eléggé ismeretes — azon republikánusok és radikálisok pártját képviselve, a kik az uj rendszerhez tértek, és a herczeg köré sereglettek. A vérpiros czikk okoskodásának vázlata imez:

„Daczára azon mély titoknak, mely Európában ma a kabinetek politikáját fedi, a nélkül hogy okát adhatná, egész világ érzi azt, hogy ha azon viszályokból, melyek e pillanatban Ausztriát és Francziaországot elkülönitik, háboru kerekednék, ezen *háboru nem lenne európai küzdelem*, hanem egy körülirt háboru, kezdve bizonyos czélból, és előre megszabott határok közé szoritva."

A „Presse" a fejedelmek és diplomaták által e század elején tett tapasztalásokra, s példaképen a krimiai háborura hivatkozik, melyben sok ember- és pénzbel áldozatra volt ugyan szükség, de a társadalmi rend elvégre is nem lőn megrenditve általa, s a közgazdaság forrásai nem apadtak ki miatta.

A „Presse" igy határozza meg az általa tárgyalt háboru czélját:

„Szó van, nem arról, hogy az 1815-diki kötések egészen szét szakgattassanak, és hogy Európa közjoga halomra döntessék, hanem hogy annak egy fejezete vétessék revisio alá, és mondassék ki Ausztria és Olaszország közt az elválás a kedélyeknek nem orvosolható összeférhetetlensége alapján."

A „Presse" ezen tételre idézi Belgium példáját, mely 1830-ban külön vált Hollandiától, anélkül hogy Európában általános háboru ütött volna ki; s hivatkozik az 1820, 1830, 1848-beli felkelésekre és a jelen forrongásokra, a melyeknek lenyomására alkalmazott eszközök „akadályozzák e szép ország szabad kifejlődését, és meddőségre kárhoztatják azon szellemi és anyagi gazdagságokat, melyeket az egész világ joggal várhatna a világegyetem egyik legjobb alkotásu népfajától."

A „Presse" másik oka a háboru jogos volta mellett abban áll, hogy Ausztria szükség esetében ugy is kénytelen, a szerződések megszegésével megszállani Parmát, Piacenzát, Toscanát, Modenát és Anconát, hogy magát a félszigeten megtarthassa.

„Ha — igy okoskodik a „Presse" — Ausztria kénytelen megszegni a szerződéseket, hogy magát Olaszországban megtartsa: miért ne szegnék azokat meg mások, hogy öt onnan kiszoritsák? Piemontnak joga van ezt tenni függetlensége nevében, Francziaországnak bizton léte nevében."

Miután a „Presse" a háboru jogos voltát ily argumentumokkal kimutatta, annak vizsgálatába ereszkedik, hogy háboru esetében hogy viselnék magokat a nagyhatalmak, s legelőször is Anglia.

A „Presse" arra nem akar semmit épiteni, hogy Nagybritannia seregeinek nagy része Indiában van. Jól tudja, hogy ha Francziaország, a helyett hogy Ausztriát fenyegeti, Belgiumot, Antverpet, a Rajnát fenyegetné, Anglia minden e pillanatbeli bonyodalmai daczára fegyvert fogna ragadni. Azonban a „Presse" azt állitja, hogy Angliának semmi érdeke nem forog fen Olaszországban. „Mit tartozik ő rá — ugymond — Lombard-Velencze Ausztriáé legyen-e vagy Piemonté, vagy önmagáé?" Ezenkivül Anglia rokonszenvére hivatkozik, melyet 1847-ben az olasz szabadság iránt mutatott.

A Presse továbbá a politikusok azon ellenvetésére felel, hogy Angliának Európára való hatás végett szüksége van egy szárazföldi szövetségesre, és hogy Ausztria Angliának természetes hagyományos szövetségese, mely az első császárság háboruinak egész terhét vele együtt viselte. A „Presse" azt mondja, hogy ez igy volt; azonban 1830 óta Angliának a continensen komolyabb, és hatásosabb szövetsége van Francziaországgal. Például idézi a krimiai háborut, melyben Francziaország hatszáz mértföldre hamarább elküldött száz hajót és százezer embert, mint Ausztria küldött volna csak egy diplomatiai jegyzéket.

Következik ezután egy párhuzam Ausztria és Francziaország ereje közt, mely természetesen egészen az utóbbi javára üt ki, ugy festvén le Ausztriát mint oly hatalmasságot, a kinél roszabb helyezete Európában csak a pápának van, meg a zultánnak.

Az angol franczia szövetség ditsőitése után, melynek föérdekei sehol nem ellentétesek, mely valamint együtt müködött keleten, ugy együtt müködik Chinában, s egyetért Nicaraguára ugy, mint Cubára nézve, a „Presse" igy végzi:

„Ugyanazért még azon erősitésekre sincs szükségünk, melyeket nekünk az angol lapok beszédmódja naponként hoz, annak elhivésére, hogy, ha Francziaország, összeütközés esetében, müködését az olasz kérdés keretébe szoritaná, a nélkül hogy azt idegen elemmel bonyolitaná, Angliában csak egy hang emelkednék, mely a brit kormánytól a semlegességet kivánná söt azt eléje szabná.

Ily okoskodásokkal ügyekszik e lap a franczia nép lelkiesmeretét elmételyezni. A „Journal des Debats" egy jan. 12-ki vezérczikkben a legnagyobb határozottsággal nyilatkozik a háboru ellen. Az orleanista lap szavát, mint tudjuk, a francziaországi birtokos osztályok igen örömest hallják. Ezen lap észjárásából tehát jóformán következtethetünk arra, minő érzelmekkel kiséri a franczia polgárság azon izgató politikát, mely a párisi hivatalos körökben és lapokban napirenddé vált. Azok reménye, ugymond, kik Ausztria ellen háborut hirdetnek, föleg azon alapszik, hogy e hatalom háboru esetére magában állna, s Francziaország Szárdinia s a népfölkelés egyesitett erőinek nem fogna ellentállhatni. A „Debats" figyelmeztet, hogy Ausztria még oly elszigetelt helyzetben is mint fölteszik, nem oly veszélytelen ellen, mint azt elhitetni szeretnék. Aztán pedig tagadja e lap az ily elszigeltetés föltehetését, s azt ügyekszik megmutatni, hogy Anglia és Poroszország az ausztriai monarchiát fenyegető veszélyeknél fölötte valószinüleg nem maradnának közönyösek. Az angol politika, mely főleg az europai egyensuly fönntartására van irányozva, Austria gyöngitését, mely ezen egyensuly lényeges tagja, soha sem engedné meg. Mi Poroszországot illeti, az ennek kabinetében az utóbbi időben történt változás által Ausztriához viszonya inkább szilárdabb mint lazább lett, Poroszország az Ausztria elleni támadásban, egyszersmind Németország megtámadtatását is látná, s a német szövetség ez esetben Poroszország példáját követné. Poroszország igen könnyen jöhetne azon meggyőződésre, hogy a közös hont épen ugy kell a Pónál mint a Rajnánál védelmezni. Azon föltevés ennélfogva, hogy Anglia, Poroszország és a német szövetség Francziaország és Szárdiniának Ausztria elleni harczánál semlegesek maradandnak, könnyen tévelyes számitásnak tünhetik ki. Különös fontosságot helyez a harczipárt Franczia- és Olaszországban Oroszországnak Ausztria elleni föltett közremüködésében. Az orosz kabinet ugyan még folyvást duzzog Ausztriára ennek a krimi háboru alatti magatartásáért, mint ezt Francziaországhoz közeledése s Szárdinia iránti baráti viszonya tanusitja. Mindamellett mégis ellenvethetni, hogy Oroszország, mely még folyvást sinyli az utólsó nagy háboru következményeit, s társalmi és ipari kérdések megoldásával saját keblében teljesen el van foglalva, a semlegesség fönntartását eléje teendi a harczbani résztvevésnek, melyből lehetlen hogy kézzelfogható előnyt huzzon. Az egyetlen állam, mely az Ausztria elleni háboru szerencsés befejezte után sokat nyerhet, Szárdinia, s éppen ezért innen szitják főleg a tüzet. Azon esetben, ha Ausztria lenne a vesztes fél, a savoyai ház rögtön hatalmát megkétszerezve látná, s ha a harczi szerencse ellene fordulna, a hadi költségek megtéritésével és más financziális lakolásokkal megszabadulna. Mert Szárdinia megsemmisitésére vagy csak lényeges meggyöngitésére is még gondolni sem lehet, s ezt még maguk azon hatalmak sem engednék meg, melyeknek az ő fölkelése alapos megrovásra okot nyujt. De vajjon mily előnyt merithetne Francziaország még egy szerencsés háboruból is Ausztria ellen? Azt mondják, hogy előre lemondott minden hóditásról, s még csak Savoyát sem fogná Szárdiniától hadi költségei és szenvedett vészei jutalmául igénybe venni. A „Journ. des Debats" végül kérve kéri a franczia kormányt, hogy magát a harczi párt által oly állásba ne szorittassa, melyben csak becsülete megőrzése s a nemzeti érdek közt maradna választása, s azon reményét fejezi ki, hogy Francziaország sorsa nem fog rövidlátó izgatóinak eszméitől függővé tétetni."

A „J. des Debats" ezen komoly czikke a hivatalos körökben nem tett jó benyomást; annál kedvezőbbet tett a börzére, a melyet egy-egy félhivatalos lap furcsán ügyekszik csillapitgatni. A „Patrie" pl. egy czikkében, melynek „Le panique de la Bourse" a czime, nagy megnyugtatási hevében, akarta nem akarta végre is oly szinben tünteti fel a helyzetet, mely csak kevés kilátást nyujtana a béke fenntartása iránt, ha az ő szavára épiteni is lehetne. Mindamellett kiemeljük egy erősségét. Olaszország, ugymond, 1815 előtt Francziaországhoz tartozott s ekként az akkori hóditóknak jutott zsákmányul. Tehát — az 1815-iki szerződéseket át kell vizsgálni, bizonyára ez akart lenni a következtetés. Ugy is látszik, hogy Francziaország vagy L. Napoleon minden harczias zaj daczára is, fenhagyna a harcz háboru gondolatával, ha Ausztria a conferentia egybelépésébe beleegyeznék, hol ismét Páris lenne a világ kérdéseit intézgető areopag, ha nem is azokat végleg eldöntő befolyással, legalább a világ, s főleg a dicsőségkóros franczia nemzet szemeit kápráztató varázszsal. Ausztria azonban vonakodik kivált az olasz kérdést oly forum elé bocsátani, hol majd szavazatok többsége határozna a kérdés felett, s mely főbirószéknek felállitása csak az egyes souverainek hatalmát fogná megrenditeni saját országaik felett.

— Niel tbnok, ki Napoleon hg kiséretében Turinba ment, Bécsbe fogna küldetni, mint hiszik azért, hogy Ausztria megegyezését kérje ki arra nézve, hogy az 1815-iki szerződések a párisi conferentián megvizsgáltassanak. A napoleoni politika czélja egyelőre nem más mint az 1815-iki szerződés átvizsgálása. Ha e czélra a béke vonakodnék szolgálni, szolgálni fog a háboru.

— Egy a franczia lapokban közzé tett bukuresti sürgöny panaszt emel, az oláhországi kaimakamiának a közelgető választásokban állitólagos jogtalan beavatkozásai iránt; e szerint a kaimakamia azt kivánná, hogy a megválasztható jelöltek ne csupán kereskedelmi üzletekből, hanem földbirtokból álló jövedelmet is mutassanak ki; továbbá ugyanaz a választási körlevelek stb. terjesztését meghezitette volna. Ezen panasz tartalma iránt az olvasóközönség egyátalában nem képes itélni. Ennélfogva az illető sürgönynek alig lehet más czélja, mint az érdeklettek részéről izgatólag hatni a francziaországi közvéleményre.

Olaszország. — A már közhitté vált háborura való előkészületekkel összeköttetésbe hozzák azon hirt, miszerint Lamarmora tábornok a miniszteriumból kilépne, hogy idejét kizárólag a hadi készületek rendezésére fordithassa s majd annak idejében az aktiv sereg főparancsnokságát átvehesse. Táborkarának jövendőbeli fönökeül Fanti tábornokot nevezik, követőjeül pedig a hadügyminisztertségben Valfré tábornokot, ki most ugyanazon osztályban főtitkárként müködik, mások a miniszteri helyre Dabormida vagy Aiscaretti tábornokokat nevezik, — de nem a legnagyobb valószinüséggel. A készülődések a legnagyobb buzgalommal folyvást folynak, s a nagyon jelentékeny mennyiségü lóvásárlásból — mit már előbb is jelentettek, de akkor még tagadtak volt: — titkot többé nem csinálnak."

Ily fölirattal: „A németek Olaszországban", az „Unione" czimü piemonti lap történetinek nevezett czikket közöl, melyben kimutatni törekedik, hogy a törökök Görögországban igen — de a németek Olaszországban soha meg nem honosulhattak. „Az olasz polgárisodás s német durvaság, mely ma is éppen ugy megvan, mint Julius Caesar idejében, egymással szerfelett éles ellentétben állnak. Ma, mint akkor lóhus és avas szalonna a németek kedvencz eledele, s az osztrákok például levesöket fagygyugyertyával készitik."

A nápolyi király a koronaherczeg menyegzőjét örömteljesebbé nem tehette, mint hogy annak már előnapjaiban oly soká viszszatartott kegyelme harmatját hullatni kezdte s mintegy 61 egyénnek nyitá meg börtönajtaját. A megkegyelmezettek közt vannak az ismeretes Poerio és Septembrini is. A közelgető összekelési ünnepély alkalmából még több más kegyelmi tényeket is várnak. Azonban Angolországnak még többecske kell arra, hogy Nápolylyal viszont összekösse a rég félbeszakadt viszonyt — alkotmányos reformokat is várván a szilárd jellemü fejedelemtől.

Ujabbak. — Január 11-dikén nagy bál volt a tnileriákban; tánczolt a császár, császárné s az egész császári család — talán az elaggott Jeromos hg kivételével; tánczolt az egész diplomatia bezárólag, azaz, a diplomaták nejeit is ide értve; csak egy nem tánczolt, egyike a legfontosabb személyiségeknek, az ausztriai nagykövet, — mert nem volt jelen. E jelonnemlét nagyon feltünt, ugy hogy szükségesnek tarták azon mentséget terjeszteni el, miszerint az ausztriai követ a császári udvar gyásza miatt nem jelenhetett meg. Az „Independance" párisi első levelezője szerint, a ki ilyes dolgokban nagyon pontosan szokott értesülve lenni, e fényes bálon igen sokat beszéltek politikáról, s a legközelebbi jövőre nézve két egészen ellenkező nézet tünt elő; a miniszterek, s általában minden polgárrendbeliek nem minden aggály nélkül néznek egy háboru következményeinek eléje,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mialatt a katonafélék örülnek az uj hadjáratnak s ugy szólnak arról, mint kétségtelen dologról; egészben véve pedig mind a két rendbeliek valószinünek tarták a háborut, mind a kik ohajtják, mind a kik rettegik azt. Természetesen a bál alatt itt-ott ejtett szók másnap villámgyorsan terjedtek el a városon; némelyek a hevesbek közől állitólag igy búcsuzódtak volna egymástól: „Viszontlátásra Milanóban.“ Egyszersmind ujból felmerült a hir, miszerint ismét határozott felhivás fogna Ausztriához intéztetni, üritené ki mindazon pontokat, a melyeket a lombard-velenczei királyságon kivül Olaszországban megszállva tart.

Egy brüszeli lap levelezője is „eléggé jellemzőnek tatálta a tuileriai bált.“ Átalában semmiről sem beszéltek ott—ugymond — a harczi kilátásokon kivül, s nem csak a hadsereg főbbjei, hanem még államférfiaink is felette hevesen beszéltek Ausztria ellen; mintha csak a hadjárat megnyitásának előestéjén lettek volna. Még a császár hadsegédei is leplezetlenül harcziasan beszéltek, a császár pedig „igen jó kedvünek látszott.“

A hangulat tehát még mindenütt nagyon elcsüggedt s a béke fenntartása iránti remények mindinkább összezsugorodnak. Ide járulnak még a félhivatalos lapok nyilatkozatai, melyekben nagyon is világosan észrevehetni, hogy általában csak azért akarnak valamit mondani, hogy a börzét megnyugtassák, a nélkül azonban, hogy a háboru lehetőségét nyiltan kétségbe vonnák. Tiltakoznak például a „la Presse“ heves czikkei ellen, de nem annyira azoknak alaptalansága ellen, hanem hogy ily tárgyalások még a jelen pillanatban nem illetékesek. S mint legujabban teszik, a szerb és dunahajózási kérdést emelik előtérbe, alkalmasint hogy a figyelmet más pontra vonják. Nem csoda, hogy a legelőkelőbb pénzemberek ujból lépéseket tettek a császárnál, kérvén, hogy szakaszsza végét a jelen kényelmetlen helyzetnek: mindenki megvallja, hogy maga a háboru nyilt kitörése is a jelen bizonytalanságnál többet érne. Azonban tán éppen ez azon pont, a hová vinni akarták a közvéleményt.

A szerb és dunagőzhajózási kérdést illetőleg, senki se is fogja azt hinni, hogy azok miatt lesz a háboru, s ismét uj congressusról beszélnek, de a mely ezuttal nem Párisban, hanem Londonban fogna tartatni, hogy a franczia dictátorságnak valé-t mondjanak. De vajjon nem csupán álarcz-e mindez, s Páris és Turinban ujból csak időt akarnak nyerni?

„Egy államférfi s egy diplomata se kétli ugyan itten — irják a „Kreuzztg“-nak Párisból, hogy a harcz kitörése csak el van halasztva, de ugy hiszik, hogy a legközelebbi hónapok alatt még semmitől se lehet félni — s mint a „Pester Lloyd is“ közli, Cavour gró nak azon jellemző szókat adják szájába: „ha a háboru jövő májusig nem talál kitörni, be fogom adni lemondásomat, mert állásom akkor tarthatlanná lenne.

A franczia készületek e közben szakadatlanul folynak; a „Nord“ szerint szorgosan készülnek azon eseményekre, melyeket a mostani állapot többé vagy kevesebbé valószinüekké tesz. A „Sentinelle Toulonnaise 10-ről jelenti, hogy minden szállitásra alkalmazható gőzösök készen tartatnak, azon hozzátétellel, hogy mint látszik, csapatoknak Algirba szállitásáról és ottlevőknek elhozataláról van szó, ugy látszik, az utóbbiak gyakorlottak a harczban, és edzettebbek mint a Francziaországban levők.

A harczias rohanat, melyet Francziaország venni látszik, a bensőforrongást nem volt képes elnyomni, sőt még előmozditja. A „Dresd. Ztg.“ szerint legközelebbről Párisban nehány elfogatás történt. Egy komplott fölfedezéséről is beszéltek; bizonyos forradalmi tervek Olaszországból egész Párisig ágaznának el.

Belgrádi legujabb tudósitások szerint a Porta biztosa Kabuli effendi Stambulból utasitást vett az ideiglenes kormánynak kinyilatkoztatni, miszerint a szultán az 1830-ki berátót, mely Milos hg és örökösei számára a szerb fejedelmi örökös jogot biztositja, egyszerüleg megujitá. — Bukuresti sürgönyök szerint Milos herczeg f. hó 22-én tartandja bevonulását Belgrádba. A Bécsben tartózkodó Mihály hg, Milos fia, már elküldötte hódolatáról szóló iratát s ezentuli lakását ő is Belgrádba teszi át.

Jassy, jan. 17. Az unionisták győztek. Kuza(?)Sándor 48 szóval fejedelemmé lön választva s az alkotmányra felesketve. A kaimakámia a kormányt neki már is átadta. Ágyudörgés, ünnepélyek, kivilágitás. sat.

NYILT TÉR.

Midőn „Saphira“ czimü regényemre ezelött két hóval előfizetést nyiték, ezt azon reményben tevém, hogy müvem mind három kötete meg fog jelenhetni legalább is uj évre. Azonban tudva azt, hogy vannak „elhárinthatlan akadályok,“ a melyek nyomdai viszonyaink közt váratlanul szoktak felmerülni, nem tettem határidőt regényem megjelenésének. Most tartozom t. előfizetőimnek azon nyilatkozattal, hogy „Saphira“ első és második része már elhagyta a sajtót, s két-három hét alatt tán a harmadik is el fogja hagyhatni, a midőn a t. megrendelőknek azonnal el fogom küldeni a példanyokat. Addig is tehát még egy kis türelemért esedezem! E regény körülbelöl 500 a legsürübben nyomtatott lapot fog tenni, s a mig mind a három rész nincs kinyomtatva, nem bocsáthatom közforgalomba. Ennek meg van a maga oka!

Halmágyi Sándor.

Bécsi börze jan. 17-kén. — Nemzeti kölcsön 83 20. Metaliques 5% 82.— Urbéri p. magyar 81. Erdélyi 79. Arany 4.94.

Felelős a szerkesztésért **BERDE ARON.**

Urbérkárpótlási töke-utalványozás.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. utján Hajdu Mária özv. Pál Boldizsárnénak oláh-nádosi b. ut 1986 ft 43 kr, — Földvári Anna özv. Máriaffi Antalnénak gyulatelki, alsó-tőki, pallóstelki, sz.-márton-macskási bir. u. 4342 ft 44 kr, — id Kilyén Ferencznek mint Rácz Zsuzsánna özv Hóry Andrásné megbizottjának magyarvalkói birt. u. 321 ft 53 kr, — Demeter Zsigmondnak kákovai b. u. 353 ft 30 kr urb. kárp. tőke és jár. utalványoztatik. A köv. bead. márcz. 10-ig. Tárgy nap máj 11-ke d. e. 9 órakor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. utján Jabróczki Zsuzsánna Keczeli Mihálynénak szomordoki b. u. 768 ft 13 kr, — Miklósi Istvánnak mező-keménytelki, m-szakáli b. u. 2533 ft, — Jabróczki Zsuzsánnának boncznyiresi, vizszilvási, szász-encsi, hesdáti b. u. 4307 ft 5 kr, — Bányai Mózesnek középlaki, nyerczei, tamásfalvi b. u. 600 ft, — Bányai Mózesnek dáli b. u. 310 ft 25 kr urb. kárp. tőke és jár. utalv. A követ. bead. márcz. 10-ig. Tárgy. nap május 10—13-ka d. e. 9 órakor.

A sz.-udvarhelyi cs. kir. megyei törv. utján özv. Kénosi Györgyné Ferenczi Annának kányádi b. u. 835 ft 35 kr urb. kárp. tőke és járul. utalv. A köv. bead. márcz. 1-ig, Tárgy. nap április 30 d. e. 9 órakor.

A dézsi cs. k megyei törv, utján gr. Mikes Jánosnak rogaszi b. u. 48687 ft 58 kr urb. kárp. tőke és jár. utalv. A k vet. bead. márcz. 5-ig. Tárgy. áap máj. 5 ke d. e. 9 órakor.

A brassói cs. kir. megyei törv. utján özvegy Cserei Farkasnénak kézdi-sz. léleki b. u. 190 ft 40¾ kr urb. kárp. tőke és jár. utalv. A köv. bead. febr. 28 ig. Tárgy. nap ápril 20-ka d. e. 9 órakor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(4—4)

Császári kir. kizárólagos szabadalommal ellátott

ANATHERIN FOG-PÉP

POPP J. G.

Gyakorló fog-orvos és az Anatherin-szájviz, a fog-plombe és növény-fogpor szabadalmas tulajdonosától Bécs, belváros Tuchlauben Nr. 557.

Fönemlitett **fog-pép** egyike a legkényelmesebb fogtisztitó szereknek, miután semmi kártékony hatásu szert nem tartalmaz. Az ásványországi vegyrészek jól hatnak a fog zománczára, a nélkül hogy azt megtámadnák, mig a szerves részek nemcsak a zománczot tisztitják, hanem a nyákos hártyákat is fölelevenitik, a szájrészeket illö olaj-adalék által felfrisitik, ugy hogy annak használata által a fogkövet alkotó nyák eltávolittatik, s igy az ugynevezett borkö további lerakódása megakadályoztatik, s a fogak fehérek és tiszták lesznek.

Különösen ajánlható utazóknak szárazon ugy, mint vizen, mivel az se ki nem ömlik, se a naponkénti nedvesitő használat miatt meg nem romlik.

Ára porczellán-adagban 1 fr 10 kr p. p. s mindenütt kapható: a hol az én ANATHERIN-SZÁJVIZEM bizományba van adva, a vidéki városokban hasonló áron.

Császári királyi szabadalmazott

Popp fogorvos-féle Anatherin-szájviz.

Ára egy üvegcsének **1** *ft* **20** *kr. p. p.*

Miután ezen, a legkitünőbb tekintélyektől számtalan elismerő bizonyitványok által igazolt, a naponként fokozódó és növekedő háztartási szükségletnél nélkülözhetlenné vált, és megpróbált szájviz a magas, és legmagasb uraságoktól, a fogak és szájrészek épen tartására kitünő óvszerül használtatik, s a leghirnevesb orvosok által ajánltatik, fölmentve érzem magamat annak minden dicsérgetésétől.

FOG-PLOMBE

A **fog-plombe** alkatrészei a fog-nyák és köragasz (cement), a mely odvas, nedves fogak betöltésére használtatik, mi által azoknak eredeti alakjuk visszaadatik, és a további nedvesedésnek határ vétetik, s meggátoltatik, s igy az ételrészek, nyál s más folyadékok lerakodása, mi a fog idegekig ható rothadást (ennek következtében a fogfájást) eszközli. Ezen anyag igen tömött, áthatlan, a fogüreggel magát nagyon összekötö, miáltal tartós fogkorona képződik, alkalmas a rágás mütételére, s igy annál őszintébben ajánlható, mivel nem áll gyanta-részekből, a melyek összehuzódnak, hanem a rendszerinti fogak csont és nyáktartalmából. Ezen kemény, évekig tartó anyag elibe teendö az arany, más érczek és bármi pótszereknek, ugyanaz a szine van, mint a természetes fogaknak, s fájdalom nélkül alkalmazható; egyszersmind a szomszédos ép fogak a romlástól általa megóvatnak, az ürt betölti, s felette minden tovább foly.

Ez anyag betölti a nedves helyeket, hanem vegytanilag is hat a nedvesedés tovább harapózása ellen. — A FOG-PLOMBE ára 2 ft p. p.

NÖVÉNY-FOGPOR

Popp J. G.-töl. Ára **36** kr. p p.

Annyira tisztitja a fogakat, hogy annak naponkénti használata által nemcsak az alkalmatlan fogök eltávolittatik, hanem a fogak fehérsége és fénye is mindig növekedik.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. gyógyszerész. Tordán: Wolff gyógyszerész. Szebenben: Zöhren és Müller gyógyszerész. Brassóban: Söhne János G. Károly-Fehérvártt: Ruff J. Segesvártt: Misselbacher J. N Szászvároson: Specht és Leonhardt J. gyógyszerészek. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Balásfalván: Kovrig. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Sinken: Poldrki M.-Vásárhelyen: Fogarasi D. K.-Vásárhely Nehrer.

(610) (1—8)

PALACZKFÉRGEK ELLEN

csalhatatlan szer találtatik GÁL SIMON kereskedésében. Kolozsvártt, b. középutcza 458 sz. a.

Ára egy üvegecskének 16 pkr. 28 uj.

(559) (10—24)

STÁJER FŰNEDV,

mellbetegeknek.

Grácz és Bécs városok legügyesebb orvosai meggyőződése s igazolásaik szerint ezen mellnedv a jelenben meglepöleg tüntette ki jótékony hatását különösen a köhögés, nátha, hurut, torok- és mell-fájásban, ugy hogy sokaknak szükségül vált és azoknak tulajdon nyilatkozataik szerint csupán ezen szernek köszönhetik nyugalmasb éjeleiket s betegségök javulását.

Nagyon ajánlható ezen nedv utazóknak. Kellemes ize miatt nemcsak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kivált tüdőbetegeknek enyhülést szerez, s főleg rekedtség ellen ajánlható.

Meglettkoruak vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid idővel, naponként 4 vagy 5 evőkalánnal; ugyan annyiszor adathatik gyermekeknek, koruk szerint.

Purgleitner József,
gyógyszerész s készitője a
stájer-fünedvnek Gráczban.

Raktárom van Kolozsvártt KOZÁK EDUÁRD „Katonához“ czimzett füszerkereskedésében.

(598) (4—12)

Az első erdélyi STEARIN gyertya gyár ár-hirdetménye.

Jelenleg következőleg áruljuk készitményeinket:

	Osztrák becsben ft. kr.
100 font asztali gyertya 32 latos . .	70 —
100 font asztali gyertya 28²/₄ latos .	63 25
44 rud = 1 mázsa / 56 rud = 1 mázsa } Elain sóde szapan .	22 —

Rögtöni szolgálat és lehető jutalmas pakolás biztosittatik.

Nagyszeben, dec 21-kén 1858.

(603) (3—4)

Eladó zongora.

Egy alig használt Schweighofer-féle zongora eladó; értekezhetni iránta Stein János könyvkereskedésében.

(608) (2—3)

Eladó jószág.

Székely-Udvarhelytől, és Székely-Keresztúrtól csaknem egyforma távolságra N.-Galambfalva és Magyaros helységeiben. A jószág áll N.-Galambfalván egy épületekkel beállitott tágas kuriálisból, a Küküllő vizén levő 5 kövü lisztelő malomból, külsőkkel böven ellátott 13 allodialis telekből, és azokon kivül 83 hold 398 négyszög ölet tevő külsőkből ugymint, szántóból, kaszálóból, erdőből és legelőből.

Magyaróson 7 hold 185 négyszög öl birtokból; ehhez járulván a radnothi járás M.-Herepe nevezetü helységben fekvő egy puszta telek és 2 darabocska szőlő is, minden beneficiumaikkal, melyek néhai Sándor József örököseit illetik. — Bővebben értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél utján Maros Vásárhelytt, ügyvéd Jakab János urnál.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda Nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.